

تحلیل نقش گردشگری در توسعه اقتصادی نواحی روستایی

شهرستان رودسر در دو دهه اخیر^۱

هوشنگ درویشی

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

عیسی پور رمضان^۲

استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

نصرالله مولائی هاشجین

استاد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۰/۲۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۳/۱۲

چکیده

گردشگری بعنوان یکی از راهکارهای نجات روستاها از فقر، مهاجرت، مشکلات اقتصادی، ایجاد رفاه، حفظ ارزشهای فرهنگی سنتی و در مجموع حفظ منابع طبیعی قلمداد می‌شود. این مقاله با هدف تعیین نقش گردشگری در تغییرات اقتصادی نواحی روستایی شهرستان رودسر در دو دهه اخیر می‌باشد. مقاله از نوع توصیفی-تحلیلی بوده. اطلاعات داده‌های تحقیق از طریق منابع اسنادی و مطالعات میدانی در قالب، مشاهده، مصاحبه، و پرسش‌نامه بدست آمده است. برای تعیین نمونه با استفاده از روش کوکران از بین ۴۳۵۴ خانوار، تعداد ۳۸۴ خانوار روستایی و ۶۳ نفر از مدیران محلی به عنوان حجم نمونه انتخاب شد و در ۲۷ روستا که زمینه‌های بیشتری برای گردشگری داشتند پرسشنامه بین مدیران و روستائیان توزیع گردید سپس روایی از طریق متخصصین و پایایی گویه‌ها از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ محاسبه شد. جهت بررسی کمی داده‌ها از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد.

نتایج نشان می‌دهد گردشگری در مناطق روستایی شهرستان رودسر بر اشتغال با شدت میانگین ۳/۸۳ تاثیر گذار بوده که این میزان نشان دهنده شدت اثر گذاری است و میزان افزایش درآمد خانوارها دارای میانگین ۳/۶۱ می‌باشد ساخت خانه‌های دوم با میانگین ۳/۵۴ و کاهش بیکاری با میانگین ۳/۴۵ حاکی از تاثیرات مثبت گردشگری است؛ که توانسته است موجب رونق درآمد، جلوگیری از مهاجرت و تنوع فعالیت اقتصادی گردد در واقع گردشگری در مناطق روستایی موجب توسعه اقتصادی نواحی روستایی گردیده است.

واژگان کلیدی: گردشگری، توسعه اقتصادی، مناطق روستایی، شهرستان رودسر.

۱- مقاله حاضر مستخرج از رساله دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی با عنوان: تبیین اثرات گردشگری در تحولات اقتصادی-اجتماعی نواحی روستایی شهرستان رودسر در دو دهه اخیر، به راهنمایی آقای دکتر عیسی پوررمضان و استاد مشاور آقای دکتر نصرالله مولائی هاشجین در گروه جغرافیا دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت می‌باشد.

۲- (نویسنده مسئول) pourramzan@iaurasht.ac.ir

مقدمه

گردشگری در عرصه‌های اقتصادی روستایی می‌تواند نقش موثری در توسعه پایدار گردشگری و پایداری اجتماعات روستایی داشته است، بطوریکه گردشگری یکی از زمینه‌های موثر در توسعه روستایی محسوب شده که می‌تواند فرصت‌ها و امکاناتی برای اشتغال و درآمد روستاییان فراهم نماید. و نقش مهمی در بالا بردن سطح توسعه روستایی ایجاد کند و توسعه روستایی در بخش گردشگری به عنوان ابزاری برای توسعه اقتصادی مناطق روستایی محسوب می‌شود (Bahrami, 2010:8) بنابراین گردشگری بیش از هر صنعت دیگری به جابجایی و انتقال سرمایه، پول در مقیاس‌های محلی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی کمک می‌کند (Shamaei, et al, 2011:23) از طرفی گردشگری موجب رفع فقر و بهبود رفاه اجتماعی، بهبود بهره‌وری اقتصادی و بهبود عملکرد صنعت گردشگری می‌شود؛ زیرا گردشگری، به نسبت سایر صنایع، فرصت‌های بیش تری را برای بهبود پیوند ها و ارتباطات در سراسر اقتصاد روستایی ارائه می‌دهد؛ فرصت‌هایی شامل گسترش صنعت کشاورزی محلی برای تهیه غذا برای هتل ها و رستوران ها، قیمت کالاها، تحول در کیفیت و کمیت خدمات) و توسعه زیر ساخت ها، صنعت ساخت و سازها و شامل می‌گردد و درعین حال می‌تواند فرصت‌های تجاری، سرمایه‌گذاری در زیر ساخت‌های خصوصی و عمومی، و توسعه روستایی را افزایش دهد (Jucan, 2013:81). با توجه به توجه به صنعت گردشگری در طی سالهای اخیر و توجه به ظرفیت‌های طبیعی و فرهنگی موجود در سکونتگاه‌های روستایی کشور، گردشگری نقش مهمی در تجدید حیات روستاها، ایجاد اشتغال و درآمد برای مردم محلی، حفاظت از میراث طبیعی، تاریخی و فرهنگی و در نهایت توسعه اقتصادی روستایی داشته باشد

(Razvani, 2008:1) امروزه صنعت گردشگری به عنوان رویکردی جدید برای توسعه همزیستی انسان و اجتماع، به منظور بهره‌وری اقتصادی، در توسعه مناطق جایگاه خاص و مناسبی یافته است. از این رو مناطق دارای چشم اندازهای طبیعی به واسطه وضعیت جغرافیایی و زیست محیطی از نظر اقلیمی و توپوگرافی و هیدرولوژیکی جاذبه‌های ویژه‌ای را به وجود می‌آورد. از راهبردهایی که اخیراً در اغلب کشورهای جهان مورد توجه قرار گرفته و حتی در برخی از این کشورها به اجرا درآمده و نتایج مثبتی به همراه داشته، توسعه و گسترش گردشگری در نواحی روستایی است که دارای پتانسیل‌های لازم برای گسترش گردشگری دارند (Moradi et al, 2014 :109) توسعه گردشگری در نواحی روستایی می‌تواند زمینه‌ساز رشد اقتصادی، متنوع سازی اقتصاد روستایی، ایجاد اشتغال و درآمد، کاهش مهاجرت‌ها، امکان جمعیت‌پذیری و بهبود زیرساخت‌ها و موارد دیگر در نواحی روستایی گردد (Sepahvand, Leila and Reza Sepahvand 2016:37) بنابراین این بررسی توسعه اقتصادی مناطق روستایی و گردشگری امری ضروری است که بررسی آن می‌تواند گامی بزرگ در مسیر توسعه روستایی باشد. روستاهای هدف گردشگری شهرستان رودسر همانند، شرایط عمومی روستاهای کشور، پتانسیل‌های فراوانی گردشگری در عرصه‌های طبیعی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی دارند. این جاذبه‌ها می‌توانند زمینه لازم را برای گسترش اقسام گوناگون گردشگری روستایی ایجاد نماید. در اکثر نواحی روستایی، به دلیل غالب بودن اقتصاد کشاورزی و آسیب

پذیری آن، توجه به دیگر فعالیت‌های توسعه‌ای نظیر گردشگری ازجمله‌های گوناگون می‌تواند تضمینی بر بهبود شرایط زندگی روستاییان باشد. هدف از مقاله حاضر بررسی نقش گردشگری بر توسعه اقتصادی روستاهای مورد مطالعه این شهر ستان است. و سوال مطرح شده در مقاله این است که گردشگری در روستاهای شهرستان رودسر تا چه اندازه توانسته است به توسعه اقتصادی مناطق روستایی منجر گردد. روش مقاله حاضر توصیفی-تحلیلی می‌باشد و دارای اهداف کاربردی است در گرد آوری مطالب مقاله از دو روش اسنادی (کتابخانه‌ای) و پیمایشی بهره برده شده است. و برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی نظیر ضریب همبستگی از نرم افزار آماری spss، برای ترسیم جداول از نرم‌افزار Excel و برای ترسیم نقشه از نرم‌افزار GIS کمک گرفته شده است. برای تعیین نمونه آماری از بین روستاهای شهرستان رودسر، تعداد ۲۷ روستا دارای منابع و زمینه‌های گردشگری انتخاب و حجم نمونه با استفاده از روش کوکران از بین ۴۳۵۴ خانوار، تعداد ۳۸۴ خانوار روستایی و ۶۳ نفر از مدیران محلی (دهیاران، رئیس شورا و کارشناسان دستگاه‌های مرتبط) به دلیل آگاهی از محدوده مورد مطالعه انتخاب و مورد پرسش قرار گرفته‌اند.

جدول ۱. میزان توزیع پرسشنامه در روستاهای هدف برحسب دهستان

ردیف	دهستان	روستاهای مورد مطالعه		پرسشنامه‌های تکمیل شده	
		تعداد	درصد	تعداد	درصد
۱	اوشیان	۶	۲۲/۳	۱۳۱	۳۴/۱۱
۲	سیاهکلرود	۲	۷/۴	۲۲	۵/۷۲
۳	چینی جان	۲	۷/۴	۲۷	۷/۰۳
۴	رضا محله	۱	۳/۷	۱۸	۴/۶۸
۵	ماچیان	۲	۷/۴	۳۱	۸/۰۷
۶	بی بالان	۰	۰	۰	۰
۷	رحیم آباد	۴	۱۴/۸۳	۴۴	۱۱/۴۵
۸	اشکورسنفلی	۵	۱۷/۵۳	۵۹	۱۵/۳۶
۹	شونیل	۲	۷/۴	۲۰	۵/۲۰
۱۰	اشکور علیا	۳	۱۱/۱۲	۳۲	۸/۳۳
جمع	۱۰	۲۷	۱۰۰	۳۸۴	۱۰۰

Source: Research findings, 2019

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

در زمینه گردشگری و اثرات آن در توسعه اقتصادی روستاها، پژوهش و تحقیقات گسترده‌ای توسط محققان داخلی و خارجی صورت گرفته که برخی از آنها به شرح زیر است

Regmi, 2016، گردشگری روستایی در توسعه و پایداری در روستاهای نپال، محقق بیان می‌کند که توسعه گردشگری از طریق مشارکت مردم محلی، ارتقای آموزش و مهارت در بهبود خدمات بهداشتی، آگاهی در متنوع سازی اقتصاد محلی تاثیر گذار است.

Drutu, 2012، نقش گردشگری روستایی در توسعه اقتصادی محلی، در پژوهشی با عنوان "نقش گردشگری روستایی در توسعه اقتصادی محلی" به این نتیجه رسیده است که پتانسیل‌های گردشگری در منطقه وجود داشته ولی

به هدف توسعه خود دست نیافته است و نیازمند استفاده از راهکارهای مناسب در جهت استفاده از این منابع برای دست یابی به توسعه اقتصادی در ناحیه می باشد.

Ahmed, I. & Jahan, 2013، گردشگری روستایی و اثر آن در مناطق روستایی بنگال، از دیدگاه این محقق گردشگری به کارکرد چندگانه خود به عنوان نیروی اصلی پیش برنده در توسعه اقتصادی- اجتماعی و تحولات کالبدی سکونتگاه‌های روستایی موثر است.

Nepal، 2007، تأثیرات گردشگری بر سکونتگاه روستایی منطقه آناپورنای نپال، نتایج مقاله نشان می‌دهد که گردشگری بر ابعاد اقتصادی و اجتماعی نواحی روستایی تأثیر زیادی گذاشته و موجب افزایش اشتغال در مناطق روستایی شده است

Ashley، 2000، تأثیرات گردشگری روستایی بر روی معیشت روستاییان، با توجه به نتایج این مقاله دو هدف ۱. ارائه یک دورنمای سودمند از گردشگری جهت ارتقای منافع محلی با تمرکز بر روی معیشت. ۲- چگونگی افزایش اثرگذاری گردشگری بر معیشت روستاییان دست یابد.

Islam I، 1998، گردشگری روستایی و توسعه با توجه به نتایج این مقاله گردشگری منبع مهم اشتغال زایی و درآمد و زنجیره‌ای از فعالیت‌های اقتصادی را به وجود می آورد.

Mahdavi et al، 2008، بررسی اثرات گردشگری بر توسعه روستاییان دره کن و سولقان، نتایج پژوهش نشان داد که گردشگری در زمینه اقتصادی اثرات محدودی را بر روستاییان محدوده مورد مطالعه داشته و به جز اشتغالزایی و درآمدزایی، موجب بالا رفتن قیمت‌ها و سوداگری زمین شده است .

Ghaffari et al، 2010، نقش گردشگری در توسعه اقتصادی- اجتماعی روستایی سامان، در پژوهشی روستای سامان چهارمحال بختیاری به این نتیجه رسیده‌اند که بین ایجاد اشتغال، افزایش درآمد، کاهش مهاجرت ساکنین و گردشگری رابطه معناداری وجود دارد.

Bojar-e Jomhuri، 2011، نگرش جامعه‌میزبان بر اثرات اقتصادی، اجتماعی، کالبدی گردشگری روستایی شیرین دره در پژوهشی به این نتیجه رسیده‌اند که تا کنون توسعه گردشگری تأثیر چندانی در وضعیت اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی در منطقه مورد مطالعه نداشته است.

Gharagozlou, et al، 2012، تحلیل گردشگری روستایی و نقش آن در توسعه اقتصاد الپه بهشهر، در مقاله‌ای به این نتیجه رسیده‌اند که گسترش گردشگری در منطقه منجر به ایجاد اشتغال، افزایش قیمت زمین اراضی، کاهش مهاجرت، گسترش ساخت و ساز و تغییر کاربری اراضی شده است.

Zarafshani et al، 2013، بررسی اثرات گردشگری در ارتقا شاخص‌های اقتصادی- اجتماعی نواحی روستایی ریجاب در استان کرمانشاه، در پژوهش نشان داد که توسعه گردشگری در منطقه مورد مطالعه دارای چهار پیامد عمده می‌باشد. این پیامدها عبارتند از: درآمدزایی، ایجاد مشکلات زیست محیطی، توسعه فرهنگی و کاهش سرمایه

اجتماعی. با بکارگیری نتایج این مطالعه می‌توان اثرات مثبت گردشگری را تقویت و پیامدهای منفی آن را کاهش داد.

Firouzabadi, et al, 2014، نقش گردشگری در توسعه اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان بهشهر، در پژوهشی دریافتند برنامه ریزی گردشگری می‌تواند در این ناحیه موجب تنوع اقتصاد محلی و رونق فعالیت‌های اقتصادی به صورت سازمان یافته درحوزه گردشگری شده و زمینه توسعه پایدار روستایی را فراهم آورد.

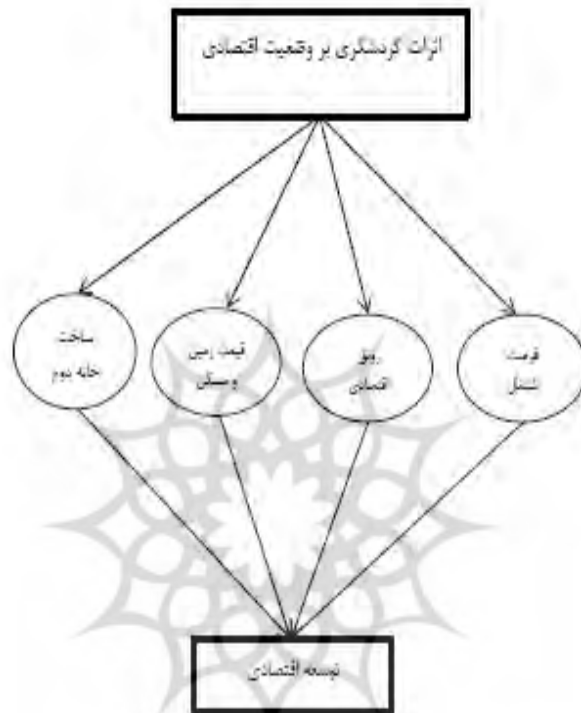
Ahmadian, et al, 2016، نقش گردشگری در توسعه روستایی شهرستان مریوان، یافته‌های این تحقیق حاکی از آن است که گردشگری روستایی در بعد اقتصادی بیشترین تاثیر در افزایش قیمت زمین و مسکن داشته است.

Ahmadi, 2018، بررسی عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری و اثرات آن در پایداری اقتصادی نواحی روستایی زنجان، در پژوهش خود نشان می‌دهد مهم ترین عاملی که موجب توسعه گردشگری در نقاط روستایی استان زنجان شده، وجود عواملی جاذبه-های تاریخی-مذهبی و افزایش آگاهی در زمینه گردشگری و توسعه-اقتصادی روستاها را به همراه دارد.

توسعه گردشگری در مناطق و جوامع روستایی، به‌عنوان گزینه جایگزین توسعه، به سه علت مورد توجه است: الف) توانایی گردشگری، همچون برنامه‌ریزی، تعادل روستا-شهری، زمینه‌سازی برای تحولات اجتماعی، درکمک به حل مسائل و مشکلات پیش‌روی سکونتگاه‌های روستایی؛ ب) توسعه اقتصادی و متنوع‌سازی فعالیت‌ها و دسترسی بهتر به فرصت‌های اشتغال‌زایی و افزایش درآمد ساکنان روستایی؛ ج) توسعه زیرساختی و مسکن روستایی. این اهداف می‌تواند به ساکنان روستایی برای ماندگاری و بهبود کمی و کیفی شاخص‌های توسعه در مناطق روستایی کمک کند (Dragulan, 2012:196). گردشگری یکی از زمینه‌های نسبتاً تازه در توسعه روستایی است که می‌تواند فرصت‌ها و امکاناتی را به‌ویژه برای اشتغال و درآمد روستایی فراهم سازد و نقش موثری در احیای نواحی روستایی ایفاکند. بنابراین گردشگری برپایه جوامع محلی به کلیه فعالیت‌های گردشگری در همه عرصه‌ها و از هر نوع که بر پایه مشارکت و بر اساس پتانسیل‌های جوامع روستایی چه در فرآیند تصمیم‌گیری و چه در مدیریت و اجرا شکل بگیرد، گفته می‌شود.

در ایران به دلیل وجود اکوسیستم‌های مختلف ساحلی، جلگه‌ای، جنگلی، کوهپایه‌ای، کوهستانی و وجود انواع منابع طبیعی ازجمله دریاچه‌ها، رودخانه‌ها و آبشارها و...، با تنوعی از جغرافیایی روستایی و محیط‌های طبیعی روبروست و این مسئله موجب ایجاد پتانسیل فراوان برای جوامع روستایی، می‌گردد (Shojaei, et al 2007:64) یکی از مباحث مهم در گردشگری، تعیین جایگاه وضع موجود این صنعت در منطقه می‌باشد. زیرا اولین مرحله در برنامه-ریزی گردشگری، تعیین نقاط قوت و ضعف منطقه در امر گردشگری و فرصت‌ها و محدودیت‌های پیش‌رو برای رسیدن به توسعه آن می‌باشد بنابراین توسعه گردشگری روستایی یکی از مهمترین مشاغل مدرن در مناطق روستایی تجسم یافته است که با تأثیر گذاری در سه بعد تحولات اقتصادی، اجتماعی و محیطی ضمن جلب مشارکت جامعه محلی در توسعه اقتصاد ملی با پتانسیل حفظ و حمایت از منابع طبیعی و محیط زیست باعث پایداری محیطی

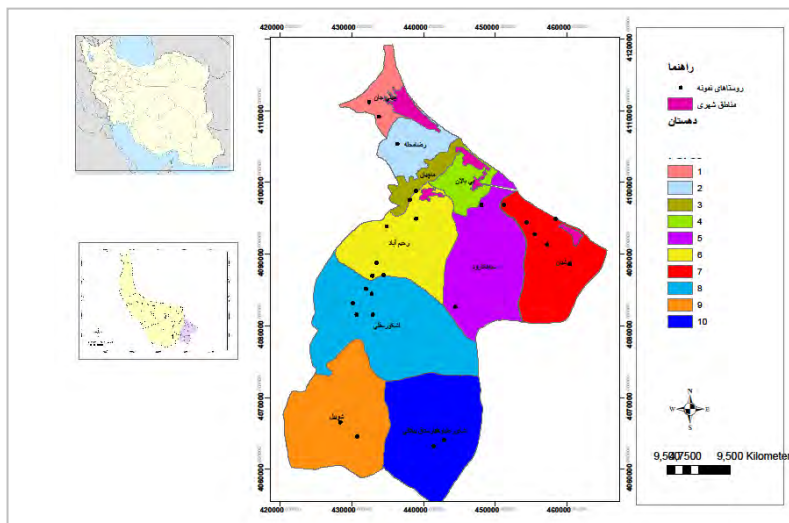
می‌شود. در بعد اقتصادی گامی جهت کاهش فقر با توسعه مراکز اشتغال کوچک، افزایش و تغییر شکل منابع در معرض خطر به سمت منابع پربازده و همراه با سودمندی و توزیع درآمد بر می‌دارد در بعد اجتماعی نیز باعث کار آفرینی و جلوگیری از مهاجرت، ارتباطات بیشتر روستاییان با سایر جوامع و فرهنگ‌های متنوع و شناساندن هویت محلی و رفاه و نهایتاً ایجاد توسعه روستایی می‌گردد (Amin Bidokhti et & al 2010:51).

نمودار ۱. مدل مفهومی پژوهش

محدوده مورد مطالعه

شهرستان رودسر از نظر موقعیت جغرافیایی در ۵۰ درجه و ۶ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۳۷ دقیقه طول شرقی و ۳۶ درجه و ۳۸ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۱۲ دقیقه عرض شمالی واقع شده است. رودسر در شرق گیلان واقع گردیده و دارای وسعتی معادل ۱۳۴۰ کیلومتر مربع در کنار دریای خزر واقع شده و فاصله آن تا مرکز استان حدود ۷۲ کیلومتر است. این شهرستان بر اساس سرشماری ۱۳۹۵ دارای ۴۲۲ آبادی و ۵۱۵۸۶ خانوار و ۱۴۷۳۹۸ نفر جمعیت بوده است. روستاهای مورد بررسی در این مقاله در سطوح مختلف جغرافیایی مانند موقعیت ساحلی جلگه‌ای، کوهپایه‌ای و کوهستانی از محیط طبیعی بکر، زیبا و دارای جاذبه‌های طبیعی چشم‌انداز ساحل، باغات و جنگل، شالیزار و رودخانه برخوردار می‌باشد. که در فصول گردشگری دارای آب و هوای بسیار مناسب برای گردشگران است و حتی برخی از روستاهای هدف گردشگری علاوه بر جاذبه‌های طبیعی دارای جاذبه‌های فرهنگی و تاریخی بوده که در رونق فعالیت‌های گردشگری نقش دارد.

شکل ۱. موقعیت و توزیع جغرافیایی روستاهای هدف گردشگری - (source: Research findings, 2019).

بحث و ارائه یافته ها تحقیق

گردشگری روستایی در محیطی اتفاق می افتد که متشکل از انسان و ویژگی های طبیعی است. محیط انسانی متشکل از عوامل و فرایندهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. در واقع محیط طبیعی و محیط انسانی درهم آمیخته اند، در نتیجه فعالیت های انسانی بر محیط طبیعی اثر می گذارد و از آن اثر می پذیرد. گردشگری می تواند به عنوان شکلی با اهمیت از فعالیت های انسانی اثرات قابل توجهی داشته باشد. این اثرات در منطقه ی مقصد جایی که گردشگران با محیط محلی، اقتصاد، فرهنگ و جامعه تعامل دارند بسیار مشهود است. از این رو می توان به طور مرسوم اثرات گردشگری را تحت عناوین اثرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی مورد بررسی قرار داد. ایجاد اشتغال و دستیابی به درآمد پایدار و مناسب، افزایش اشتغال و تنوع فعالیت های اقتصادی، کاهش بیکاری و ایجاد اشتغال برای افراد کم درآمد، ارتقاء سطح زندگی مردم و بهبود زیرساخت ها از مهمترین اثرات اقتصادی گردشگری روستایی در روستاهای هدف به شمار می رود. به منظور بررسی علاوه بر مشاهدات نویسنده از ۳۸۴ نفر افراد، که شامل ۷۶ درصد مرد و ۲۴ درصد زن بودند پرسشنامه تکمیل گردید، در مقابل ۹۳/۷ درصد مدیران محلی مرد و ۶/۳ درصد افراد نیز زن بوده اند. از نظر تحصیلات پاسخگویان روستایی ۲۴/۲ درصد زیر دیپلم، ۴۱/۴ درصد دیپلم، ۱۱/۷ درصد فوق دیپلم، ۱۸/۸ لیسانس، ۳/۹ درصد فوق لیسانس و دکتری بودند. در مقابل مدیران محلی، ۱۴/۳ درصد زیر دیپلم، ۲۷ درصد دیپلم، ۲۸/۶ درصد فوق دیپلم، ۲۵/۴ درصد لیسانس، ۴/۷ درصد افراد فوق لیسانس و دکتری بوده اند. به منظور بررسی اثرات گردشگری در توسعه اقتصادی روستاهای مورد مطالعه از دیدگاه ساکنان منطقه و مدیران محلی از مولفه های گوناگون افزایش اشتغال، افزایش قیمت زمین، ساخت خانه های دوم و درآمد خانوار از لحاظ توصیفی و کمی مورد بررسی قرار گرفت که به ترتیب هر کدام بطور جداگانه با شرح و جداول زیر آمده است.

گردشگری و رونق اشتغال

در روستاهای شهرستان رودسر در طی دهه اخیر گردشگری موجب رونق اشتغال شده است بر طبق آمار و اطلاعات

اشتغال بخش گردشگری در شهرستان رودسر ۴۳۸ نفر می باشد که از این تعداد ۳۹۲ نفر مرد و ۴۶ زن هستند همچنین در بخش صنایع دستی تعداد ۱۲۴۵ نفر که بیشترین آن در دهستان اوشیان فعالیت دارند (فرمانداری شهرستان رودسر، ۱۳۹۸). همچنین نتیجه پرسشنامه نشان می دهد که میانگین سوال نقش گردشگری در اشتغال در دهه ۲/۵۴ و در دهه ۹۵ به ۳/۳۵ رسیده است و گردشگری روستایی در تحول و رونق اقتصادی در سال ۸۵ با میانگین

۲/۵۳ و در سال ۱۳۹۵ میانگین پاسخ ۳/۳۸ رسیده است که این نتایج نشان می دهد میزان اثر گذاری گردشگری بر زندگی مردم روستا در دهه دوم بیش از دهه اول بوده است گویه مربوط به گردشگری در کار آفرینی با میانگین ۲/۶۰ و در سال ۱۳۹۵ دارای میانگین متوسط ۳/۴۵ شده است و گویه مربوط به ایجاد بازار جدید برای تولید و فروش در دهه ۸۵ ۲/۶۹ بوده است که در سال ۹۵ میانگین این گویه به ۳/۴۸ رسیده است بنابراین مقایسه گویه ها نشان می دهد که گردشگری توانسته در رونق شغل و کار آفرینی بامیانگین (۳/۴۵) و ایجاد بازارهای جدید برای فروش محصولات محلی بامیانگین (۳/۴۸) در زمینه کاهش بیکاری در روستاهای هدف گردشگری تأثیرگذار باشد.

جدول ۲. نقش گردشگری در اشتغال زایی روستاهای محدوده مورد مطالعه تحقیق

شرح	۱۳۸۵					۱۳۹۵				
	میانگین	درصد	میانگین	درصد	میانگین	درصد	میانگین	درصد	میانگین	درصد
در ایجاد اشتغال گردشگری	مديران		روستايان		مديران		روستايان			
	۴	۶۳	۲۴	۳۸/۱	۳	۴/۸	۳۳/۸	۱۱/۱	۷	۴/۸
	۲۶	۴۱/۳	۷	۱۱/۱	۲	۳/۲	۱۹	۳۰/۲	۳۱	۴۹/۱
	۲۴	۳۸/۱	۲۶	۴۱/۳	۲	۳/۲	۱۹	۳۰/۲	۳۱	۴۹/۱
گردشگری روستایی در تحول و تنوع شغلی	مديران		روستايان		مديران		روستايان			
	۴	۶۳	۲۴	۳۸/۱	۳	۴/۸	۳۳/۸	۱۱/۱	۷	۴/۸
	۲۶	۴۱/۳	۷	۱۱/۱	۲	۳/۲	۱۹	۳۰/۲	۳۱	۴۹/۱
	۲۴	۳۸/۱	۲۶	۴۱/۳	۲	۳/۲	۱۹	۳۰/۲	۳۱	۴۹/۱
کارآفرینی روستاهای گردشگری	مديران		روستايان		مديران		روستايان			
	۴	۶۳	۲۴	۳۸/۱	۳	۴/۸	۳۳/۸	۱۱/۱	۷	۴/۸
	۲۶	۴۱/۳	۷	۱۱/۱	۲	۳/۲	۱۹	۳۰/۲	۳۱	۴۹/۱
	۲۴	۳۸/۱	۲۶	۴۱/۳	۲	۳/۲	۱۹	۳۰/۲	۳۱	۴۹/۱
گردشگری برای تولید و فروش	مديران		روستايان		مديران		روستايان			
	۴	۶۳	۲۴	۳۸/۱	۳	۴/۸	۳۳/۸	۱۱/۱	۷	۴/۸
	۲۶	۴۱/۳	۷	۱۱/۱	۲	۳/۲	۱۹	۳۰/۲	۳۱	۴۹/۱
	۲۴	۳۸/۱	۲۶	۴۱/۳	۲	۳/۲	۱۹	۳۰/۲	۳۱	۴۹/۱

Source: Research findings, 2019

افزایش قیمت زمین و مسکن

در اثر رونق گردشگری و تقاضا از سوی گردشگران برای داشتن خانه و زمین در سح روستا در طی سالهای اخیر افزایش قیمت در تمام مناطق روستایی در حد چشم گیری صورت گرفته است براساس مطالعات میدانی بیشترین افزایش قیمت زمین در دو دهه (۹۵-۷۵) بین روستاهای مورد مطالعه به ترتیب مربوط به روستاهای

جواهردشت (دهه اول ۶۰۰ هزار تومان و دهه دوم یک میلیون تومان)، لهرود (دهه اول ۲۰۰ هزار تومان و دهه دوم یک میلیون و پانصد هزار تومان تومان)، سفیدآب (دهه اول ۸۰۰ هزار تومان و دهه دوم یک میلیون تومان)، حسنگ-سرا (دهه اول ۴۰۰ هزار تومان و دهه دوم ۷۰۰ هزار تومان)، و حاشیه ساحلی روستاهای اوشیان (دهه اول ۱۰۰ هزار تومان و دهه دوم یک میلیون تومان)، قاسم آباد سفلی (دهه اول ۸۰ هزار تومان و دهه دوم یک میلیون تومان)، قاسم آباد علیا (دهه اول ۷۰۰ هزار تومان و دهه دوم یک میلیون تومان) می باشد. با توجه به بازدید میدانی میانگین قیمت اراضی در روستاهای مورد مطالعه در دهه دوم نسبت به دهه اول رشد زیادی داشته است. بطوری که بیشترین رشد قیمت زمین مربوط به روستاهای حسنگ سرا، جواهردشت، سجیران، بازنشین علیا، سرولات، جنگ سرا و اوشیان می باشد. با توجه به نتایج بدست آمده از آمار کمی به نظر ۴/۴٪ درصد مدیران محلی و مردم روستا با ۵/۸٪ درصد به ترتیب با میانگین ۳/۸۴ درصد و ۳/۹۴ درصد میزان تأثیرگذاری گردشگری در افزایش قیمت زمین و مسکن دانسته اند.

جدول ۳. نقش گردشگری در افزایش قیمت زمین و مسکن روستاهای محدوده مورد مطالعه تحقیق

شرح	۱۳۸۵						۱۳۹۵					
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۱	۲	۳	۴	۵	۶
مدیران گردشگری در افزایش قیمت مسکن	فراوانی	۸	۱۴	۲۸	۱۰	۳	۱/۹۲	۲۳	۲۸	۸	۲	۲/۷۷
	درصد	۱۲/۷	۲۲/۲	۴۴/۴	۱۵/۹	۴/۸		۳۶/۵	۴۴/۴	۱۲/۷	۳/۲	
روستائیان	فراوانی	۲۰	۸۳	۱۷۶	۸۴	۲۱	۲/۹۹	۱۰۴	۱۶۲	۸۲	۲۸	۳/۸۴
	درصد	۵/۲	۲۱/۶	۴۵/۸	۲۱/۹	۵/۵		۲۷/۱	۴۲/۲	۲۱/۳	۷/۳	
مدیران گردشگری در فروش محصولات کشاورزی و صنایع دستی	فراوانی	۸	۲۰	۲۵	۸	۲	۲/۱۱	۳۲	۲۶	۲	۱	۲/۸۵
	درصد	۱۲/۷	۳۱/۷	۳۹/۷	۱۲/۷	۳/۲		۵۰/۷	۴۱/۳	۳/۲	۱/۶	
روستائیان	فراوانی	۲۰	۸۴	۱۶۸	۸۶	۲۶	۲/۹۶	۱۳۳	۱۳۸	۸۰	۲۳	۳/۶۹
	درصد	۵/۲	۲۱/۹	۴۳/۸	۲۲/۴	۶/۸		۳۴/۷	۳۵/۹	۲۰/۸	۶	

Source: Research findings, 2019

نقش گردشگری در احداث خانه های دوم

بدلیل توسعه گردشگری روستایی و افزایش خانه های دوم قیمت زمین در دهه دوم افزایش قابل توجهی یافت که جدول زیر نشان دهنده تایید این موضوع می باشد، که از بین روستاهای مورد تحقیق، روستاهای اوشیان، قاسم آباد سفلی، قاسم آباد علیا، و جنگ سرا، بیشترین افزایش قیمت زمین را تجربه کرده است. روستائیان و مدیران محلی معتقدند با گسترش گردشگری روستایی در روستاهای مورد تحقیق زمینه افزایش خرید و فروش زمین و مسکن و به تبع آن افزایش قیمت زمین و مسکن را فراهم کرده است از دهه دوم (۱۳۹۵-۱۳۸۵)، احداث خانه های دوم در نواحی روستاهای مورد مطالعه با هدف گردشگری و افزایش ساخت و ساز از مشاغلی که از طریق گردشگری ایجاد شده است که ساخت و ساز و استفاده از نیروهای بومی در مشاغلی نظیر بنایی، نجاری، سنگ کاری، باغبانی و سرایداری و خرید مصالح از منطقه است. روستاهایی مثل جواهردشت، سجیران، سرولات، بازنشین علیا، اوشیان، قاسم آباد سفلی از بین روستاهای نمونه بیشترین ساخت و ساز را داشته است. در رابطه با تأثیر گذاری ساخت خانه های دوم در افزایش درآمد ۱/۲٪ درصد، در مقابل نتایج حاصل از تحقیق از دیدگاه مردم روستا ۵/۸٪ درصد بوده که میزان تأثیرگذاری ساخت خانه های دوم از نگاه مدیران محلی با میانگین ۳/۰۱ درصد و نظر مردم روستا با میانگین ۳/۴۵ درصد نشان دهنده نقش گردشگری در ساخت خانه های دوم و افزایش درآمد روستائیان است.

جدول ۴. نقش گردشگری در ساخت خانه‌های دوم روستاهای محدوده مورد مطالعه

شرح	۱۳۸۵						۱۳۹۵					
	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد
مدیران روستاییان	۲	۳/۲	۲۱	۳۳/۳	۱۴	۲۲/۲	۲	۳/۲	۱۷	۲۷	۲۶	۴۱/۲
	۱۶	۲۵/۴	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸	۱۶	۲۵/۴	۱۷	۲۷	۲۶	۴۱/۲
مدیران روستاییان	۲	۳/۲	۲۱	۳۳/۳	۱۴	۲۲/۲	۲	۳/۲	۱۷	۲۷	۲۶	۴۱/۲
	۱۶	۲۵/۴	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸	۱۶	۲۵/۴	۱۷	۲۷	۲۶	۴۱/۲
مدیران روستاییان	۲	۳/۲	۲۱	۳۳/۳	۱۴	۲۲/۲	۲	۳/۲	۱۷	۲۷	۲۶	۴۱/۲
	۱۶	۲۵/۴	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸	۱۶	۲۵/۴	۱۷	۲۷	۲۶	۴۱/۲
مدیران روستاییان	۲	۳/۲	۲۱	۳۳/۳	۱۴	۲۲/۲	۲	۳/۲	۱۷	۲۷	۲۶	۴۱/۲
	۱۶	۲۵/۴	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸	۱۶	۲۵/۴	۱۷	۲۷	۲۶	۴۱/۲

Source: Research findings, 2019

نقش گردشگری در رونق اقتصاد خانوار

یکی از مواردی که گردشگری روستایی اثرات خودش را گذاشته افزایش قیمت زمین در روستاهای مورد مطالعه است که سود زیادی برای گروه از افرادی که صاحب زمین کافی می باشند بنابراین ارتقا درآمد حاصل از افزایش زمین می‌تواند رونق اقتصادی ایجاد کند، از بین روستاهای مورد مطالعه روستاهای قاسم آباد سفلی، اوشیان، قاسم آبادعلیا، جنگ سرا درده اول بیشترین افزایش قیمت زمین داشته‌اند، و روستاهای لسبو، میلاش، کاکرود، شوئیل، لشکان، ماچیان، وحسنک سرا کمترین افزایش قیمت زمین روبرو بوده است. بدلیل توسعه گردشگری روستایی و افزایش خانه‌های دوم قیمت زمین در دهه دوم افزایش قابل توجهی یافت با توجه به یافته‌های بدست آمده از پرسشنامه توانسته در قدرت خرید ساکنین (۳/۵۵) اثرگذار باشد. با افزایش اشتغال و انگیزه تلاش برای فعالیت‌های اقتصادی، ایجاد شغل مکمل و متعدد برای ساکنان روستایی در کنار کار کشاورزی، زمینه کاهش مهاجرت روستائیان به مناطق شهری و اشتغال زنان روستایی در بخش صنایع دستی نشانه‌هایی از افزایش اشتغال در بخش گردشگری روستایی بوده است. با نگاه به (جدول ۷) افزایش درآمد حاصله از فروش محصولات کشاورزی با میانگین (۳/۶۹) و صنایع دستی با میانگین (۳/۵۴) اجاره ویلا و طرح سالم‌سازی در روستاهای حاشیه ساحلی و مناطق کوهپایه‌ای تاثیر فراوانی در اقتصاد درآمد روستائیان داشته است.

جدول ۵. نقش گردشگری در رونق اقتصادی روستائیان روستاهای محدوده مورد مطالعه

شرح	۱۳۸۵						۱۳۹۵					
	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد
مدیران روستاییان	۵	۷/۹	۲۰	۳۱/۷	۱۶	۲۵/۴	۳	۴/۸	۱۹	۳۰/۲	۱۹	۳۰/۲
	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸
مدیران روستاییان	۵	۷/۹	۲۰	۳۱/۷	۱۶	۲۵/۴	۳	۴/۸	۱۹	۳۰/۲	۱۹	۳۰/۲
	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸
مدیران روستاییان	۵	۷/۹	۲۰	۳۱/۷	۱۶	۲۵/۴	۳	۴/۸	۱۹	۳۰/۲	۱۹	۳۰/۲
	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸
مدیران روستاییان	۵	۷/۹	۲۰	۳۱/۷	۱۶	۲۵/۴	۳	۴/۸	۱۹	۳۰/۲	۱۹	۳۰/۲
	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸
مدیران روستاییان	۵	۷/۹	۲۰	۳۱/۷	۱۶	۲۵/۴	۳	۴/۸	۱۹	۳۰/۲	۱۹	۳۰/۲
	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸	۱۲	۱۹	۳۸/۱	۵۸/۸	۲۴	۳۷/۸

Source: Research findings, 2019

ارزیابی تاثیر گردشگری بر وضعیت اقتصادی در محدوده مطالعه شده

در این بحث متغیرهای شامل فرصتهای شغلی و کاهش بیکاری و رونق درآمد مورد بررسی قرار گرفت که نشان دهنده توسعه اقتصادی در سطح منطقه است. به منظور بررسی استنباطی متغیرها از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن، استفاده شد با توجه به نتایج آزمون بین متغیر فرصتهای شغلی و رونق درآمد رابطه مستقیمی وجود دارد که با افزایش گردشگری، اشتغال افزایش می یابد و این نتیجه حاصل می شود که با افزایش گردشگری، فرصتهای شغلی افزایش یافته و بدنبال آن درآمد نیز افزایش یافته است و رابط بین گردشگری و کاهش بیکاری از نوع معکوس است بدین معنی که با افزایش گردشگری، کاهش بیکاری در منطقه مشاهده می گردد و این ضریب نشان دهنده رابطه بین گردشگری با متغیرهای اقتصادی تحقیق را تایید می کند.

جدول ۶. ارزیابی ضریب همبستگی اسپیرمن بین مؤلفه های منتخب پژوهش و وضعیت اقتصادی در محدوده مطالعه شده

شرح	گردشگری	ایجاد فرصتهای شغلی	کاهش بیکاری	افزایش درآمد	
Spearman's rho	گردشگری	Correlation Coefficient	1.000	.294*	
		Sig. (2-tailed)	.000	.019	
	ایجاد فرصتهای شغلی	Correlation Coefficient	1.000	.000	
		Sig. (2-tailed)	.000	.000	
	کاهش بیکاری	Correlation Coefficient	-.459**	1.000	
		Sig. (2-tailed)	.000	.000	
	افزایش درآمد	Correlation Coefficient	.294*	.019	1.000
		Sig. (2-tailed)	.019	.019	.000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Source: Research findings, 2019

نتیجه گیری و دستاوردهای علمی پژوهشی:

گردشگری به عنوان یک عامل اقتصادی عمده و بسیار موثر در سالهای اخیر مورد توجه قرار گرفته و موجبات توسعه اقتصادی در برخی مناطق روستایی را فراهم آورده است. گردشگری روستایی می تواند به عنوان فرآیندی در زمینه بهبود و رشد اقتصادی روستا محسوب شود. از آن جایی که به لحاظ محدودیت فعالیت ها در روستا، درآمدهای مشاغل روستایی کفاف زندگی روستاییان را نمی دهد، ایجاد انواع فعالیت های گردشگری در روستاها با توجه به ظرفیت های موجود آنها، باعث به وجود آمدن مشاغل مختلف و ایجاد اقتصاد تلفیقی در نواحی روستایی، افزایش درآمد و زمینه های کسب درآمد بیشتر در روستاها می شود. ساخت و راه اندازی هتل ها و رستوران ها و به طور کلی اماکن تفریحی و ورزشی با ایجاد اشتغال از طرفی موجب افزایش درآمد و از سوی دیگر موجب کاهش بیکاری و فقر می شود. در این مقاله به بررسی نقش گردشگری در توسعه اقتصادی نواحی روستایی شهرستان رودسر پرداخته شد.

با توجه به نتایج نشان داد روستاهای شهرستان رودسر دارای قابلیت های بسیار زیادی است که می تواند در توسعه اقتصادی روستاها نقش داشته است در تمامی روستاهای مورد مطالعه اشتغال در بخش گردشگری رشد داشته و اکثر شاغلین در کارهایی مانند (مشاورین املاک، اجاره دادن ویلاها، کارگاه ها و صنایع کوچک تبدیلی، مجتمع ها و

واحدهای پذیرایی، فروشگاه‌های مواد غذایی، فروشگاه‌های صنایع دستی، واحدهای بوم‌گردی و... مشغول به فعالیت شده‌اند این نتیجه در راستای نتایج: (Jomehpour (2011)، Salehi, et al (2014) می‌باشد بطوریکه روستاهای جواهردشت، اوشیان، قاسم‌آبادسفلی بیشترین اشتغال در بخش ساختمان و ساخت خانه‌های دوم در بین روستاهای مورد مطالعه داشته است و روستاهای ماچیان و لسبو بیشتر جنبه زیارتی داشته و روستاهای یاز، نیلو، سجیران رشد گردشگری با ایجاد کارگاه‌های کوچک تبدیلی (بسته‌بندی گل‌گاوزبان، فندق، گیاهان دارویی و عرقیجات) رونق یافته‌است.

در امر تاثیرگذاری گردشگری بر مولفه‌های اشتغال با میانگین ۳/۸۳، افزایش درآمد با میانگین ۳/۶۱، کاهش بیکاری با میانگین ۳/۴۵ تاثیر مثبت داشته‌است، در این راستا نتیجه پژوهش محققینی نظیر: (Motiei, Aligholi et al (2012)، Langroodi et al (2013)، Safai et al, (2014) همسو می‌باشد در رابطه با سجیران افزایش قیمت مسکن نسبت به دیگر روستاها بیشترین افزایش را نشان می‌دهد. به طوری که به نظر ۴/۴۴ درصد مدیران محلی و مردم روستا با ۵/۸ درصد به ترتیب با میانگین ۳/۸۴ درصد و ۳/۹۴ درصد میزان تاثیرگذاری گردشگری در افزایش قیمت زمین و مسکن دانسته‌اند. نتیجه پژوهش این تحقیق با محققینی نظیر: (Motiei, Langroodi et al (2013)، (Annabestani, et al (2012)، (Borghi et al (2012)، (Amirhajloo, et al (2013) تطابق داشته است، بنابراین تاثیر گسترش گردشگری روستایی بر تحولات شاخص‌های اقتصادی عبارتند از: افزایش فرصت‌های شغلی، افزایش درآمد ساکنین، افزایش درآمد عمومی روستا نظیر دهیاری‌ها، افزایش قیمت مسکن و زمین، افزایش قدرت خرید ساکنین، ساخت خانه‌های دوم اثرگذار بوده است.

ارزیابی فرضیه‌ها

گردشگری روستایی باعث ایجاد فرصت‌های شغلی، کاهش بیکاری در نواحی روستایی شهرستان رودسر شده است. گسترش گردشگری روستایی با تحولات شاخص‌های اقتصادی (ایجاد اشتغال، کاهش بیکاری) رابطه وجود دارد. به منظور بررسی و آزمون فرضیه اول از متغیرهای ایجاد اشتغال جدید، تنوع شغلی، رونق شغل و کار آفرینی و ایجاد بازارهای جدید برای فروش محصولات محلی نشان داده شده که گردشگری روستایی دارای اثرات و پیامدهای مثبت اقتصادی می‌باشد

در آزمون ضریب همبستگی بین متغیر مستقل گردشگری روستایی و متغیر وابسته کاهش بیکاری و فرصت‌های شغلی نشان داده شده است و سطح معنا داری آزمون کمتر از ۰/۰۵ است که این میزان نشان دهنده رابطه بین دو متغیر است، یعنی از نظر مدیران محلی و روستاییان شرکت کننده در پژوهش، اثرات گردشگری روستایی با شاخص‌های اقتصادی رابطه معناداری وجود دارد.

گردشگری روستایی در افزایش درآمد روستاییان شهرستان رودسر نقش داشته است.

گردشگری روستایی به عنوان یک عامل اقتصادی عمده و بسیار موثر در سال‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته و موجبات توسعه اقتصادی در برخی مناطق روستایی را فراهم آورده است. گردشگری روستایی می‌تواند به عنوان

فرآیندی در زمینه بهبود و رشد اقتصادی روستا محسوب شود. از آن جایی که به لحاظ محدودیت فعالیت ها در روستا، درآمدهای مشاغل روستایی کفاف زندگی روستاییان را نمی دهد، ایجاد انواع فعالیت های گردشگری در روستاها با توجه به ظرفیت های موجود آنها، باعث به وجود آمدن مشاغل مختلف و ایجاد اقتصاد تلفیقی در نواحی روستایی، افزایش درآمد و زمینه های کسب درآمد بیشتر در روستاها می شود. ساخت و راه اندازی هتل ها و رستوران ها و به طور کلی اماکن تفریحی و ورزشی با ایجاد اشتغال از طرفی موجب افزایش درآمد و از سوی دیگر موجب کاهش بیکاری و فقر می شود. گردشگری فعالیتی است که تاثیرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی قابل توجهی دارد و گردشگری روستایی یکی از زمینه های موثر در اقتصاد روستا است که می تواند فرصت ها و امکاناتی را به ویژه برای اشتغال و درآمد روستا فراهم سازد و نقش مهم و تاثیرگذاری در افزایش درآمد روستاییان داشته باشد.

جهت اثبات فرضیه فوق از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شده است مقدار ضریب بین دو متغیر مثبت است که نشان دهنده رابطه مستقیم بین دو متغیر است و این بدین معنی است که با افزایش گردشگری روستایی درآمد خانوارها نیز افزایش می یابد و سطح معناداری آزمون کمتر از ۰/۰۵ است که این میزان نشان دهنده رابطه بین دو متغیر است، یعنی از نظر ساکنین و مدیران محلی شرکت کننده در این پژوهش، اثرات گردشگری روستایی با شاخص اقتصادی (درآمد روستاییان) رابطه معناداری وجود دارد.

باتوجه به نتایج تحقیق حاضر اثرات گردشگری روستایی توانسته زمینه های بهبود محیط روستایی، رونق اقتصادی روستاییان، و به عنوان یک راهکار موثر در جهت رونق تنوع شغلی و افزایش سطح رفاه آنان عمل نماید، که در راستای بهبود بیشتر، پیشنهادهایی زیر ارائه می گردد.

* برنامه ریزی برای رعایت اصول ساخت سازه های روستایی در ناحیه مطالعاتی و جلوگیری از ساخت وسازه های بی رویه.

* معرفی و فروش محصولات کشاورزی و دامی و صنایع دستی و تاسیس بازارهای محلی جهت فروش محصولات.

* حمایت به اشتغال جوانان روستاها به ویژه در بخش خدمات مرتبط با گردشگری.

References

- Ahmadi, Manijeh (2018): "Investigation of Factors Affecting Tourism Development and its Impacts on Economic Sustainability of Rural Areas of Zanjan Province", *Regional Planning Quarterly*, Volume 8, Number 29, pp. 92-79.
- Ahmadian, Mohammad Ali and Alizadeh, Katayoun, Bukani, Rashid (2016): "The Role of Tourism in Rural Development of Marivan County", *Iranian Geographical Society Quarterly*, No. 51, pp. 325-350.
- Ahmed, I. & Jahan, N. (2013): Rural Tourism-prospects in Rustic Bengal. *European Journal of Business and Management*, LSSN,1905-2222.
- Ashley.C. (2000): the impacts of Tourism on rural lively hoods: namibias Experience, *Oversias Development Institute, Portland house, stage place, London, working paper 128.*
- Aligholi Zadeh Farouzjani, Nasser and Mostafa Qadami (2012): "Tourism Development in Rural Areas in the Framework of Sustainable Tourism Approach with Emphasis on Economic Dimensions (Case Study: Tonekabon District)", *Geographical Research Quarterly*, Vol. 27, No. 1, pp. 80-104.

- Amin Bidokhti, Ali Akbar, Seyyed Mojtaba Zargar and Mashallah Nazari (2010): "Investigation of Strategic Marketing in Tourism Industry" Strategic Management Studies, No. 3, pp. 68-49
- Amirhajloo, Elham, Simin Tolai, Ahmad Zanganeh, Abolfazl Zanganeh (2013): "Evaluation and Prioritization of Tourism Effects at National Level by the Fan Topsis Method" Regional Planning Quarterly, Vol. III, no 10, pp. 26-15
- Annabestani, Ali Akbar and Abbas Saeedi and Hassan Darvishi (2012): "Investigation of Economic, Social, Physical and Environmental Effects of Tourism Development in Rural Settlements from the Viewpoint of Tourists and Villagers (Arjan-Fars Plain)", Spatial Planning Journal , Second Year, No. 2, pp. 20-1.
- Bahrami, Mohammad (2010): "Investigating the Potentials and bottlenecks of Rural Tourism Development in Kurdistan Province", Proceedings of the Fourth International Congress of Islamic Geographers, Zahedan, pp. 15-1
- Bojar-e Jomhuri, Khadijeh, Mohammad Jafar Zomradian, and Roya Khoshrou (2011): "The Host Community's Attitude to the Socio-Economic Impacts of Tourism in Rural Areas (Shirin Dara Quchan Village)", Vol. 14, no.1, pp. 1815-1823.
- Borghji, Hamid, Davood Jamini and Hossein Kamasi (2012): "Investigating the Impact of Cave Cave Tourism on Employment Development" First National Conference on Geography and Tourism in the Third Millennium, Najafabad Islamic Azad University, pp. 8-1.
- Dragulan, I. V. & Drutu, M (2012): Rural tourism for local economic development. International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences, 2(1), 196-203 .
- Firouzabadi, Seyyed Ahmad (2014): "Tourism's Role in the Economic Development of Rural Settlements in Behshahr", Space Economics and Rural Development, No. 2, pp. 33-21.
- Ghaffari, Seyed Ramin and Masoumee Toriki Eremani (2010): "The Role of Tourism in the Socio-Economic Development of Chaharmahal va Bakhtiari Province of Saman Village", Journal of Rural and Development, Volume 12, No. 2, pp. 126-113.
- Gharagozlu, Hadi and Reza Soleimangoli and Hamideh Ebrahimpour (2012): "Analysis of Rural Tourism and its Role in Rural Economy Development (Altepeh Behshahr Village)", Geographical Research, No. 2, pp. 11-7.
- Iran Statistical Center, 2016, Culture of Rosar Township, Planning and Budget Organization.
- Islam, N.(1998): the nonfarm sector and rural development , international food policy research institute, Washington, D.C
- Jomehpour, Mahmoud, and Shokouf Ahmadi (2011): "The Impact of Tourism on Sustainable Rural Livelihoods
- Jucan, C.N. & Jucan, M.S. (2013): Travel and tourism as a driver of economic recovery. Procedia Economics and Finance, 6, 81-88. .
- Mahdavi Hajiloui, Masoud and Mojtaba Ghadiri Masoum and Nasrin Ghahramani (2008): "Tourism Impacts on Rural Development by Survey of Rural Canal and Solangan Villagers", Rural and Development 11, No. 2, pp. 60-39.
- Moradi, Varaz and Qasemi, Ali, 2014, The Role of Tourism in the Economic Development of Rural Settlements in Behshahr City, Journal of Space Economy and Rural Development, Third Year, No. 2, Summer 2014, 8
- Motiei Langroodi, Seyyed Hassan and Maryam Rezaieh Azadi (2013): "Evaluating the Economic Impacts of Tourism from the Host Community's Viewpoint (Urmia Section)", Journal of Space Economics and Rural Development, No. 75, pp. 91-2.
- Nepal S. K. (2007): Tourism and Rural Settlements Nepal 's Annapurna Region , Annals of Tourism Research, vol. 34, no. 4.
- Razvani, MR (2008): "Rural Tourism Development with Sustainable Tourism Approach", First Edition, Tehran.
- Regmi, N. (2016): Rural Tourism in Nepal, Development and Sustainability, A Case study of parbat District, Nepal, Bachelors Thesis Centria University of Applied Sciences, Degree Programme in Tourism, Talonpojankatu 2, 67100 Kokkola, Finland.

- Safai, Masoud, and Safia Damenbagh, Hossein Taheri and Fatemeh Razmgir (2014): "Analyzing the Role of Tourism in the Rural Economy (Ban Zardeh-Dalahoo County)", Rural Research, Volume 5, Number 2: 16
- Salehi, Sadegh, and Zahra Heydari and Hadi Karimi (2014): "Investigating the Impact of Tourism on Sustainable Development of Rural Areas (Two Thousand Tonekabon District)", Journal of Rural Research and Planning, Volume 5, Number 3, pp. 43-17.
- Sepahvand, Leila and Reza Sepahvand (2016): "Tourism Planning of Village of Bisheh Station", Ghalam Azam Publications, pp. 95-37
- Shamaei, Ali and Musa Vand, Ja'far (2011): "Leveling the Cities of the Province in terms of Tourism Infrastructure Using the AHp Topsis Model," Urban and Regional Studies and Research, Vol. 3, No. 10, pp. 40- 23.
- Shojaei, Manouchehr and Nouredin Noori (2007): "Investigation of Government Policies in Tourism Industry and Presentation of Sustainable Development Model of Tourism Industry of Iran", Management Knowledge Quarterly, No. 78, p. 64.
- Zarafshani, Kiyomars and Lida Sharafi and Shahpar Gravandi and Parastoo Ghobadi (2013): "Investigating the Impacts of Tourism Development on Promoting Socio-Economic Indicators of Rural Areas (Rijab Tourism Area in Kermanshah)", Space Economics and Rural Development, Volume 2, Issue 5, pp. 134-119.

